

Handläggare
Andreas Säfström
08-508 26 232**Till**
Trafiknämnden
2019-06-13

Förutsättningar att transportera turister sjövägen mellan stadens sevärdheter. Svar på uppdrag från kommunfullmäktige

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner redovisningen.

Fredrik Alfredsson
T.f. FörvaltningschefUlrika Falk
T.f. AvdelningschefCecilia Wallenius
Enhetschef

Sammanfattning

Trafiknämnden, Stockholms Hamn AB och Stockholm Business Region AB har enligt budgetuppdrag studerat förutsättningarna för marknadsaktörer att transportera framför allt turister sjövägen mellan stadens olika sevärdheter och de olika kryssnings-terminalerna.

Besöksnäringen är en viktig näring för Stockholms stad som skapar intäkter, arbetstillfällen och möjlighet att visa upp Stockholm från sin bästa sida. Eftersom allt fler upptäcker Stockholm som turistmål ökar också belastningen på stadens infrastruktur. Antalet ankommande kryssningsfartyg till Stockholm är mycket ojämnt fördelat över året. Den komprimerade kryssningssäsongen (maj-oktober) skapar utmaningar både för stadens framkomlighet, miljöbelastning och inom hamnens områden. Utredningen ser en fortsatt dialog med Trafikförvaltningen som viktig för att säkerställa kollektivtrafik för ankommande kryssningsresenärer till Stockholm. Utredningen presenteras i sin helhet i bilaga 1.

Bakgrund

I budget för 2018 fick trafiknämnden i uppdrag att tillsammans med Stockholms Hamn AB och Stockholm Business Region AB studera förutsättningarna för marknadsaktörer att transportera framför allt turister sjövägen mellan stadens olika sevärdheter och de olika kryssningsterminalerna.

Utredningen har inriktat sig på de besökare som kommer till Stockholm vattenvägen och då främst kryssningsresenärer. Därav har främst Frihamnens och Stadsgårdskajens möjligheter att utöka sin sightseeingverksamhet på vattnet utretts. Utredningen har samlat in data och synpunkter genom kontakter med myndigheter och marknadsaktörer.

Stockholms Hamnar noterade under 2018 ungefär 623 000 kryssningsbesökare och 240 000 besättningspersonal, vilket är det högsta besöksantalet någonsin vad gäller kryssningsresenärer. År 2019 förväntas ca 650 000 kryssningsbesökare.

Antalet kryssningspassagerare har under senaste tio åren ökat med cirka 64 % och kryssningstrafiken, d.v.s. antalet fartyg till Stockholm förväntas öka med 7 % under 2019 jämfört med 2018. Det genererar mer inkomster till Stockholm men det kräver också mer av stadens infrastruktur. För att stadens besökare ska få en så angenäm vistelse som möjligt bör transport av besökare fördelas på fler trafikslag än idag.

En kryssningsbesökare spenderar mellan 760 och 2 700 kr per person och en besättningspersonal ca 500 kr per person i samband med sitt besök i Stockholm. Trenden är att kryssningsfartygen som byggs blir större och därmed får kapacitet för fler passagerare, som i sin tur skapar behov av fler busstransporter. De största kryssningsfartygen har kapacitet för ca 4 500 passagerare och kan behöva upp till 70 bussar för de sightseeingturer passagerarna vanligtvis gör.

Kryssningssäsongen är under maj till oktober, mellan dessa månader anlöper kryssningsfartygen till Stockholm. Ankommande kryssningsfartyg mellan dessa månader (maj-oktober) är ojämnt fördelade.

Passagerarna har relativt kort tid i hamn eftersom fartygen anlöper hamn ca kl. 07.00 – 09.00 och avgår ca kl. 17.00. Det korta tidsfönstret i hamn beror till stor del på mörkerrestriktioner i

Stockholms skärgård, då fartygen inte får trafikera skärgården i mörker.

Kryssningsrederiernas turlistor är ofta uppbyggda så att fartygen besöker sina destinationer på dagen och utnyttjar natten till att åka mellan hamnarna, vilket också påverkar tiden i land för passagerarna. Vid de tillfällen när fartygsanlöpen var som flest var antalet kryssningspassagerare till Stockholm över 10 000 under en och samma dag, vilket gör att det blir väldigt trångt inom hamnområdena vid ankomst och avgång samt vid sightseeingobjekten.

Eftersom fartygen anlöper hamnarna Frihamnen, Värtahamnen och Stadsgården krävs olika former av transporter för att föra besökare till och från City med omkringliggande sevärdheter. Andelen besökare som använder båtalternativet för sightseeing uppskattas av sightseeingbranschen till 5-15 procent.

Sightseeingturer för kryssningsresenärer består av både förbokade utflyktsturer som bokas av rederierna och spontana sightseeingturer som kan köpas på plats i hamnen, så kallade hop on hop off-bussar. Uppskattningsvis är det 30-40 procent av kryssningsresenärerna som väljer buss som färd sätt för sightseeing. En traditionell turistbuss lastar ca 50 sittande personer medan en dubbeldäckad turistbuss lastar drygt 80 personer. Som jämförelse kan nämnas att Sjövägens M/S Emelie lastar ca 200 personer och ett ordinarie sightseeingfartyg lastar mellan 70-240 personer.

Om antalet kryssningsresenärer ökar med ca 27 000 besökare per år motsvarar detta, om man skulle fördela alla besökare på ett fordonsslag, något av följande: 540 st traditionella turistbussar, 325 st dubbeldäckad turistbuss, 135 st Sjövägens M/S Emelie eller mellan 113 och 385 sightseeingfartyg.

För att öka andelen som väljer båt för sin sightseeingtur krävs en rad olika insatser bl.a. att framhålla att besökaren får ett mervärde av att åka båt, då de flesta sightseeingobjekt är lokaliserade vid vattnet. Några av de mest besökta turistmålen i Stockholm är Kungliga Djurgården, Slottet, Stadshuset, Fjällgatan, Monteliusvägen, Drottningholm, Nordic C hotell, Globen och nyöppnade Nationalmuseum. Många av dessa platser är placerade precis vid vattenlinjen och därmed tillgängliga både med båt och buss. Båtturen borde därför bli både snabbare och bekvämare jämfört med att åka buss.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i samråd med Stockholms Hamn AB och Stockholm Business Region AB.

Trafikkontorets synpunkter

Om Stockholms stad inte ska få en ökad belastning på gatunätet med turistbussar i samma takt som antalet kryssningsbesökare antas öka under kommande år, behöver staden verka för att Stockholms besökare använder fler transportslag för sin sightseeingupplevelse än vad som är fallet idag.

Det finns stora fördelar med att flytta en större andel av kryssningspassagerarnas rundturer till båtar istället för bussar. Om en del av kryssningsresenärernas sightseeingturer kan flyttas över på vattnet istället för via gatan innebär det även färre bussar vid sightseeingobjekten, vilket resulterar i bättre framkomlighet på vägarna.

Region Stockholms Trafikförvaltning trafikerar sträckan Frihamnen – Nybroplan, via Lidingö, Nacka och Allmänna gränd. Sträckan trafikeras både med det eldrivna fartyget Sjövägen och med dieseldrivna fartyg.

Trafikförvaltningen uppger att nuvarande sträckning kommer att ändras under 2022 med anledning av de nya bostadsområden som växer fram i närområdet. Förändringen kommer främst att beröra området vid Frihamnen och norrut. Den nya sträckningen förväntas bli: Loudden, Södra Värtan, Ropsten och vidare norrut. Hållplatsen vid magasin 9 i Frihamnen utgår i den nya sträckningen och blir därmed utan kollektivtrafik. Utredningen förordar en fortsatt dialog med Trafikförvaltningen för att säkerställa möjligheten att resa kollektivt även för kryssningsresenärer i Frihamnen vid magasin 9.

Trafikkontoret anser att det vore önskvärt med reguljär trafik till Frihamnen med sightseeingfartyg. Det ska vara möjligt att enkelt kunna resa både från och till sitt kryssningsfartyg via vattnet. I dagsläget finns ingen privat aktör i Frihamnen som har sightseeingtrafik med tidtabell. Endast chartrade turer utgår från Frihamnen. Om det finns efterfrågan och förutsättningar är de privata turoperatörerna positiva till att börja trafikera Frihamnen med linjetrafik.

Utredningen föreslår att Stockholms Hamn AB och trafikkontoret tillsammans med branschen ser över möjligheter för en uppstart av reguljär sightseeingtrafik via vattnet till och från Frihamnen.

Utredningen anser att det finns behov för att identifiera besökarnas fördelning på respektive transportslag för sin sightseeingupplevelse.

I budget för 2019 har Stockholm Business region fått i uppdrag att tillsammans med Stockholms Hamnar, trafiknämnden och exploateringsnämnden utarbeta förslag till hållbar utveckling för en växande besöksnäring. Detta arbete har påbörjats.

Trafikkontorets förslag

Trafiknämnden godkänner redovisningen.

Slut

Bilaga

1. ”Trafiknämnden ska tillsammans med Stockholms Hamn AB och Stockholm Business Region AB studera möjligheten och förutsättningarna för marknadsaktörer att skapa en lösning för att transportera primärt turister sjövägen mellan stadens olika sevärdheter och terminalerna.”